

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

30. dubna 2014 *

„Směrnice 93/13/EHS — Zneužívající klauzule ve smlouvách uzavíraných mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem — Článek 4 odst. 2 a čl. 6 odst. 1 — Posouzení zneužívajícího charakteru smluvních klauzulí — Vyloučení klauzulí týkajících se hlavního předmětu smlouvy nebo přiměřenosti ceny či odměny, jsou-li sepsány jasným a srozumitelným jazykem — Smlouvy o spotřebitelském úvěru vyjádřeném v cizí měně — Klauzule týkající se směnného kursu — Rozdíl mezi nákupním kursem použitelným při uvolnění úvěru a prodejním kursem použitelným na jeho splácení — Pravomoci vnitrostátního soudu ve vztahu ke klauzuli kvalifikované jako ‚zneužívající‘ — Nahrazení zneužívající klauzule dispozitivním ustanovením vnitrostátního práva — Přípustnost“

Ve věci C-26/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Kúria (Maďarsko) ze dne 15. ledna 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 21. ledna 2013, v řízení

Árpád Kásler,

Hajnalka Káslerné Rábai

proti

OTP Jelzálogbank Zrt,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, J. Malenovský, A. Prechal (zpravodajka), F. Biltgen a K. Jürimäe, soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 5. prosince 2013,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za OTP Jelzálogbank Zrt G. Gadóem, ügyvéd,

— za maďarskou vládu K. Szíjjártó a Z. Fehérem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: maďarština.

- za českou vládu S. Šindelkovou a M. Smolkem jako zmocněnci,
- za německou vládu J. Kemper a T. Henzem, jako zmocněnci,
- za řeckou vládu G. Alexaki a L. Pnevmatikou, jako zmocněnkyněmi,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s P. Gentilim, avvocato dello Stato,
- za rakouskou vládu C. Pesendorfer, jako zmocněnkyní,
- za Evropskou komisi K. Talabér-Ritz a M. van Beekem, jako zmocněnci,

po vypsání stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 12. února 2014,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Á. Káslerem a H. Káslerné Rábai (dále jen společně „dlužníci“) na straně jedné a společností OTP Jelzálogbank Zrt (dále jen „Jelzálogbank“) na straně druhé ohledně tvrzeného zneužívajícího charakteru smluvní klauzule týkající se směnného kursu použitelného na splacení úvěru vyjádřeného v cizí měně.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Dvanáctý, třináctý, devatenáctý, dvacátý a dvacátý čtvrtý bod odůvodnění směrnice 93/13 uvádějí:

„vzhledem k tomu, že však za daného stavu věcí vnitrostátní právní předpisy umožňují, aby se uvažovalo pouze o částečné harmonizaci; že zejména tato směrnice se vztahuje pouze na smluvní podmínky [klauzule], které nebyly sjednány individuálně; že členským státům by měla být ponechána možnost, aby s náležitým ohledem na Smlouvu [o EHS] zajistily spotřebitelům vyšší úroveň ochrany prostřednictvím přísnějších vnitrostátních ustanovení, než jsou ustanovení této směrnice;

vzhledem k tomu, že se předpokládá, že právní nebo správní ustanovení členských států, která přímo nebo nepřímo určují [klauzule] spotřebitelských smluv, neobsahují nepřiměřené podmínky [zneužívající klauzule]; [...] že v tomto ohledu znění „závazná právní nebo prováděcí ustanovení“ v čl. 1 odst. 2 zahrnuje také pravidla, která se v souladu s právními předpisy používají mezi smluvními stranami, pokud nevznikla žádná jiná ujednání;

[...]

vzhledem k tomu, že pro účely této směrnice se posouzení nepřiměřeného [zneužívajícího] charakteru nesmí týkat podmínek [klauzulí], které popisují hlavní předmět smlouvy, ani poměru kvalita/cena dodávaného zboží nebo poskytovaných služeb; že hlavní předmět smlouvy a poměr kvalita/cena mohou být nicméně vzaty v úvahu při posuzování přiměřenosti [zneužívajícího charakteru] jiných podmínek [klauzulí]; [...]

vzhledem k tomu, že smlouvy by měly být sepsány jasným a srozumitelným jazykem; že by měla být spotřebiteli dána příležitost, aby si prověřil všechny podmínky [...]

[...]

vzhledem k tomu, že soudy nebo správní orgány členských států musí mít k dispozici přiměřené a účinné prostředky, aby zabránily dalšímu používání nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách se spotřebiteli [...].“

4 Článek 1 této směrnice stanoví:

„1. Účelem této směrnice je sblížit právní a správní předpisy členských států týkající se nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách uzavíraných mezi prodávajícím zbožím nebo poskytovatelem služeb a spotřebitelem.

2. Smluvní podmínky [klauzule], které odrážejí závazná právní a správní ustanovení a ustanovení nebo zásady mezinárodních úmluv, jejichž stranami jsou členské státy nebo Společenství, zejména v oblasti dopravy, nejsou předmětem ustanovení této směrnice.“

5 Podle článku 3 uvedené směrnice:

„1. Smluvní podmínka [klauzule], která nebyla individuálně sjednána, je považována za nepřiměřenou [zneužívající], jestliže v rozporu s požadavkem přiměřenosti [požadavkem dobré víry] způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.

[...]

3. Příloha obsahuje informativní a nevyčerpávající seznam podmínek [klauzulí], které mohou být pokládány za nepřiměřené [zneužívající].“

6 Článek 4 směrnice 93/13 zní:

„1. Aniž je dotčen článek 7, posuzuje se nepřiměřenost smluvní podmínky [zneužívající charakter smluvní klauzule] s ohledem na povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a s odvoláním na dobu uzavření smlouvy s ohledem na všechny okolnosti, které provázely uzavření smlouvy, a na všechny další podmínky smlouvy [smluvní klauzule] nebo jiné smlouvy, ze kterých vychází.

2. Posouzení nepřiměřené povahy podmínek [zneužívajícího charakteru klauzulí] se netýká ani definice hlavního předmětu smlouvy, ani přiměřenosti ceny a odměny na straně jedné, ani služeb nebo zboží dodávaných výměnou na straně druhé, pokud jsou tyto podmínky [klauzule] sepsány jasným a srozumitelným jazykem.“

7 Článek 5 této směrnice stanoví:

„V případě smluv, v nichž jsou všechny nebo některé podmínky [klauzule] nabízené spotřebiteli předloženy písemně, musí být tyto podmínky [klauzule] sepsány jasným a srozumitelným jazykem. [...].“

- 8 Podle čl. 6 odst. 1 uvedené směrnice:

„Členské státy stanoví, že nepřiměřené podmínky [zneužívající klauzule] použité ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazné a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí].“

- 9 Článek 7 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a konkurentů existovaly přiměřené a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

- 10 Podle článku 8 této směrnice:

„Členské státy mohou přijmout nebo ponechat v platnosti přísnější ustanovení slučitelná se Smlouvou v oblasti působnosti této směrnice, aby zajistily nejvyšší stupeň ochrany spotřebitele.“

- 11 Příloha směrnice 93/13, týkající se podmínek [klauzulí] uvedených v čl. 3 odst. 3 směrnice, obsahuje v bodě 1 nevyčerpávající seznam klauzulí, které mohou být považovány za zneužívající. V bodě 1 pododstavci j) jsou uvedeny klauzule, jejichž cílem nebo následkem je „možnost, aby prodávající nebo poskytovatel jednostranně změnil podmínky smlouvy bez pádného důvodu, který je uveden ve smlouvě“. V bodě 1 pododstavci l) jsou uvedeny klauzule, jejichž cílem nebo následkem je „možnost, aby [...] poskytovatel zvýšil cenu, aniž by [...] dal spotřebiteli odpovídající právo smlouvu zrušit, jestliže je konečná cena příliš vysoká v poměru k ceně dohodnuté při uzavírání smlouvy“.
- 12 Bod 2 této přílohy se týká dosahu pododstavců g), j) a l). Bod 2 pododstavec b) zejména uvádí, že „[p]ododstavec j) není na překážku podmínkám [klauzulím], podle kterých si poskytovatel finančních služeb vyhrazuje právo bez oznámení změnit úrokovou sazbu, kterou má platit spotřebitel nebo která má být spotřebiteli placena, nebo částku jiných poplatků za finanční služby v případě, kdy je k tomu pádný důvod, za předpokladu, že se po poskytovateli vyžaduje, aby při nejbližší příležitosti informoval druhou smluvní stranu nebo strany, a že tato strana nebo strany mají možnost vypovědět smlouvu okamžitě“. A bod 2 pododstavec d) uvádí, že „[p]ododstavec l) není na překážku doložkám o cenové indexaci, pokud je zákon připouští, za předpokladu, že způsob, kterým se ceny mění, je výslovně popsán“.

Maďarské právo

- 13 Ustanovení § 209 občanského zákoníku, ve znění platném ke dni uzavření úvěrové smlouvy dotčené ve věci v původním řízení (dále jen „občanský zákoník“), znělo:

„1. Obecné smluvní podmínky a ustanovení spotřebitelské smlouvy, které nebyly sjednány individuálně, jsou zneužívající v případě, že v rozporu s požadavky dobré víry a spravedlnosti stanoví práva a povinnosti smluvních stran, které vyplývají ze smlouvy, jednostranně a neodůvodněně v neprospěch strany, která dotyčné ustanovení nestanovila.

[...]

4. Ustanovení vztahující se ke zneužívajícím klauzulím nelze použít na smluvní ujednání definující hlavní předmět smlouvy ani na ta, která vymezují přiměřenost plnění a protiplnění.

[...]“

14 S účinností od 22. května 2009 byly odstavce 4 a 5 tohoto ustanovení změněny následovně:

- „4. Samotná skutečnost, že obecné smluvní podmínky a ustanovení spotřebitelské smlouvy, které nebyly sjednány individuálně, nejsou sepsány jasným nebo srozumitelným jazykem, zakládá jejich zneužívající povahu.
5. Ustanovení vztahující se ke zneužívajícím klauzulím nelze použít na smluvní ujednání definující hlavní předmět smlouvy ani na ta, která vymezují přiměřenost plnění a protiplnění, jestliže uvedená ujednání jsou sepsána jasným a srozumitelným jazykem.“

15 Ustanovení § 231 tohoto zákoníku stanoví:

- „1. Nebylo-li sjednáno jinak, je třeba peněžité pohledávky hradit zákonným platidlem místa plnění.
2. Pohledávka vyjádřená v jiné měně nebo ve zlatě bude převedena na základě směnného kursu použitelného v místě a okamžiku platby.“

16 Podle § 237 uvedeného zákoníku:

- „1. V případě neplatnosti smlouvy je třeba obnovit stav existující před jejím uzavřením.
2. Jestliže není možné obnovit stav existující před uzavřením smlouvy, může soud prohlásit smlouvu za použitelnou až do vydání svého rozhodnutí. Neplatnou smlouvu lze prohlásit za platnou, jestliže lze odstranit příčinu neplatnosti, zejména odstraněním nepřiměřené výhody při nerovnováze mezi plněními stran v případě lichvářských smluv. Za těchto předpokladů rozhodne o vrácení dosud dlužného plnění, a to případně bez protiplnění.“

17 Ustanovení § 239 občanského zákoníku stanoví:

- „1. V případě částečné neplatnosti smlouvy pozbývá smlouva platnosti v plném rozsahu, pouze pokud by ji smluvní strany bez neplatné části neuzavřely. Právní předpis může stanovit jinak.
2. V případě částečné neplatnosti spotřebitelské smlouvy pozbývá smlouva platnosti v plném rozsahu, pouze pokud nemůže být plněna bez neplatné části.“

18 Podle § 239/A odst. 1 tohoto zákoníku:

„Smluvní strany mohou podat žalobu na určení neplatnosti smlouvy nebo některého ustanovení smlouvy (částečné neplatnosti), aniž by současně musely uplatnit důsledky neplatnosti.“

19 Ustanovení § 523 občanského zákoníku má toto znění:

- „1. Na základě úvěrové smlouvy se úvěrová instituce nebo jiný věřitel zavazuje dát dlužníkovi k dispozici sjednanou částku a dlužník se zavazuje vrátit uvedenou částku v souladu se smlouvou.
2. Jestliže je věřitelem úvěrová instituce, je dlužník povinen platit úroky (bankovní úvěr), nestanoví-li právní předpis jinak.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

20 Dne 29. května 2008 uzavřeli dlužníci se společností Jelzálogbank smlouvu nazvanou „smlouva o hypotečním úvěru vyjádřeném v cizí měně a zajištěném zástavním právem k nemovitosti“ (dále jen „úvěrová smlouva“).

- 21 Podle bodu I/1 této smlouvy poskytla Jelzálogbank dlužníkům úvěr ve výši 14 400 000 maďarských forintů (HUF), přičemž bylo ujednáno, že „stanovení výše úvěru v cizí měně bude provedeno podle nákupního kursu cizí měny použitého bankou v den uvolnění peněžních prostředků“. Podle tohoto bodu I/1 „po uvolnění peněžních prostředků bude poskytnutý úvěr, sjednané úroky a poplatek za správu úvěru, jakož i úroky z prodlení a ostatní poplatky stanoveny v cizí měně“.
- 22 Podle nákupního kursu švýcarského franku (CHF) použitého společností Jelzálogbank při uvolnění peněžních prostředků byla výše úvěru stanovena na 94 240,84 CHF. Dlužníci měli tuto částku splácet 25 let v měsíčních splátkách, které byly splatné čtvrtý den každého měsíce.
- 23 Podle bodu II uvedené smlouvy byl tento úvěr úročen nominální úrokovou sazbou ve výši 5,2 %, což po zahrnutí poplatku za správu úvěru ve výši 2,04 % představovalo ke dni uzavření úvěrové smlouvy roční procentní sazbu nákladů (RPSN) ve výši 7,43 %.
- 24 Podle bodu III/2 této smlouvy (dále jen „klausule III/2“) „věřitel stanoví výši dlužné měsíční splátky v maďarských forintech v závislosti na prodejním kursu cizí měny použitým bankou v den předcházející dni splatnosti“.
- 25 Dlužníci podali proti společnosti Jelzálogbank žalobu, v níž se dovolávali zneužívajícího charakteru klauzule III/2. Tvrdili, že tato klauzule tím, že opravňuje společnost Jelzálogbank ke stanovení splatné měsíční splátky na základě prodejního kursu cizí měny použitého společností Jelzálogbank, kdežto výši uvolněného úvěru tato stanovila na základě jí použitého nákupního kursu dané měny, poskytuje společnosti Jelzálogbank jednostrannou a neodůvodněnou výhodu ve smyslu § 209 občanského zákoníku.
- 26 Soud prvního stupně této žalobě vyhověl. Rozsudek byl následně potvrzen odvolacím soudem. Odvolací soud měl v rozsudku zejména za to, že v rámci takové úvěrové operace, jako byla operace dotčená ve sporu, který mu byl předložen, nedávala Jelzálogbank klientům k dispozici cizí měnu. Naproti tomu konstatoval, že Jelzálogbank stanovovala výši měsíční splátky vyjádřené v maďarských forintech na základě aktuálního kursu švýcarského franku použitého k indexaci výše splátek úvěru uvolněného v maďarských forintech. Jelzálogbank neposkytovala klientům žádnou finanční službu související s nákupem nebo prodejem cizích měn, takže nemohla používat pro účely splácení úvěru jiný kurs než ten, který byl použit při jeho uvolnění, v rámci protiplnění za poskytnutí virtuální služby. Tento soud měl rovněž za to, že klauzule III/2 není jasná ani srozumitelná, protože neumožňuje určit, jakými hledisky se řídí rozlišení způsobu stanovení výše úvěru podle toho, zda je úvěr uvolňován, nebo splácen.
- 27 Jelzálogbank následně podala proti rozsudku odvolacího soudu kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu. Tvrdila zejména, že klauzule III/2 tím, že jí umožňuje získat určité příjmy představující protiplnění, které má být zaplacen za úvěr poskytnutý dlužníkům v cizí měně a které slouží k pokrytí nákladů vzniklých úvěrové instituci za nákup cizích měn na trhu, spadá do působnosti výjimky stanovené v § 209 odst. 4 občanského zákoníku, takže nelze zkoumat její údajně zneužívající charakter na základě § 209 odst. 1 tohoto zákoníku.
- 28 Dlužníci tvrdili, že takovýto přezkum je nezbytný. V tomto ohledu tvrdili, že Jelzálogbank se vůči nim nemůže dovolávat specifik bankovní praxe a přenášet na ně náklady, které jí touto praxí vzniknou, neboť jsou tak směřovány příjmy banky s poskytnutým úvěrem. Uzavřením úvěrové smlouvy dlužníci souhlasili s tím, aby byl úvěr uvolněn ve vnitrostátní měně, tedy maďarském forintu. Kromě toho není klauzule III/2 jasná.

- 29 Předkládající soud má za to, že je třeba nejprve odpovědět na otázku, zda pojem klauzule definující „hlavní předmět smlouvy“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 zahrnuje všechny prvky peněžitého protiplnění, které má dlužník zaplatit, včetně rozdílu mezi směnnými kursy použitelnými na uvolnění a splácení úvěru, nebo zda pod tento pojem spadá vedle poskytnutí úvěru jen úhrada nominální úrokové sazby.
- 30 Pokud by měl být použit užší výklad této první výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, bylo by třeba dále posoudit, zda lze na platební povinnost vyplývající z rozdílu směnných kursů nahlížet tak, že souvisí s přiměřeností mezi službou a odměnou za ni nebo její cenou, a je tedy součástí „odměny“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 a druhé v něm stanovené výjimky.
- 31 V tomto rámci je třeba odpovědět rovněž na otázku, zda v případě, že odměna představuje protiplnění za službu tvořenou několika plněními, je třeba k tomu, aby se tato druhá výjimka uplatnila, aby bylo ověřeno, zda dotčená odměna, v tomto případě platba představující rozdíl směnných kursů, odpovídá skutečnému plnění přímo poskytovanému spotřebiteli bankou.
- 32 Pokud jde mimoto o požadavek, podle něhož mohou pod čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 spadat pouze klauzule sepsané „jasným a srozumitelným jazykem“, má předkládající soud za to, že musí vykládat vnitrostátní právo v souladu s cíli této směrnice a posoudit zneužívající charakter smluvních klauzulí, které tento požadavek nesplní, i když uvedený požadavek při uzavírání úvěrové smlouvy ještě nebyl do vnitrostátního práva proveden.
- 33 Přesný dosah tohoto požadavku však podle předkládajícího soudu zůstává nejasný. Lze mu rozumět v tomto smyslu, že všechny smluvní klauzule mají být srozumitelné z hlediska jazykového a gramatického. Mohl by nicméně mít i širší význam, a to že jasné a srozumitelné musí být také hospodářské důvody použití určité klauzule nebo její souvislost s ostatními smluvními klauzulemi.
- 34 A konečně v případě, kdy by byl konstatován zneužívající charakter klauzule III/2, vyvstala by ještě otázka, zda zásada plynoucí z čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13, zakotvená v bodě 73 rozsudku Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349), se použije rovněž tehdy, kdy tak jako ve věci v původním řízení nemůže úvěrová smlouva bez uvedené klauzule dále existovat. Pokud by tomu tak mělo být, táže se Kúria, zda tato zásada brání tomu, aby vnitrostátní soud tuto klauzuli změnil tak, aby neměla zneužívající charakter, zejména jejím nahrazením dispozitivním ustanovením vnitrostátního práva, tak jak to učinil odvolací soud.
- 35 Za těchto podmínek se Kúria rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je třeba vykládat čl. 4 odst. 2 směrnice [93/13] v tom smyslu, že v případě úvěru, který je vyjádřen v cizí měně, ale ve skutečnosti uvolněn v měně tuzemské a který má být spotřebitelem splácen výlučně v tuzemské měně, může být smluvní klauzule vztahující se ke směnnému kursu, která nebyla individuálně sjednána, součástí pojmu „definice hlavního předmětu smlouvy“?

Pokud tomu tak není, je třeba na základě druhého z výrazů v čl. 4 odst. 2 směrnice [93/13] mít za to, že rozdíl mezi nákupním a prodejním kursem [cizí měny] představuje odměnu, jejíž přiměřenost ve vztahu k poskytnuté službě nemůže být přezkoumána pro účely posouzení její zneužívající povahy? Je v tomto ohledu rozhodující, zda mezi finanční institucí a spotřebitelem byla uskutečněna směnná transakce?

2) Pokud je třeba vykládat čl. 4 odst. 2 směrnice v tom smyslu, že vnitrostátní soud může nezávisle na ustanoveních vnitrostátního práva zkoumat rovněž zneužívající charakter takových smluvních klauzulí, jestliže tyto klauzule nejsou sepsány jasným a srozumitelným jazykem, je třeba tímto posledně zmíněným požadavkem rozumět, že smluvní klauzule mají být pro spotřebitele jasné

a srozumitelné z gramatického hlediska, nebo že mají být témuž spotřebiteli navíc jasné a srozumitelné i hospodářské důvody použití smluvní klauzule a její souvislost s ostatními smluvními klauzulemi?

- 3) Je třeba vykládat čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 a bod 73 rozsudku [Banco Español de Crédito, EU:C:2012:349] v tom smyslu, že vnitrostátní soud nemůže ve prospěch spotřebitele napravit neplatnost zneužívající klauzule patřící mezi obecné smluvní podmínky smlouvy o úvěru uzavřené se spotřebitelem ani tak, že změní nebo doplní dotyčnou smluvní klauzuli, pokud smlouva nemůže po zrušení uvedené klauzule nadále existovat na základě ostatních smluvních klauzulí? Je pro tyto účely relevantní, že vnitrostátní právo obsahuje dispozitivní ustanovení, které v případě vypuštění neplatné klauzule upraví namísto ní příslušnou právní otázku?

K předběžným otázkám

K první otázce

- 36 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že výrazy „hlavní předmět smlouvy“ a „přiměřenost ceny a odměny na straně jedné [a] služeb nebo zboží dodávaných výměnou na straně druhé“ se vztahují na takovou klauzuli, jako je klauzule dotčená ve věci v původním řízení, která je obsažena ve smlouvě o úvěru vyjádřeném v cizí měně uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, nebyla individuálně sjednána a podle níž se na stanovení výše splátek úvěru použije prodejní kurs této cizí měny.
- 37 Podle ustálené judikatury z požadavků jednotného použití unijního práva i ze zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které za účelem vymezení svého smyslu a působnosti neobsahuje žádný výslovný odkaz na právo členských států, musí být zpravidla v celé Evropské unii vykládáno autonomním a jednotným způsobem, přičemž tento výklad je třeba hledat s přihlédnutím ke kontextu tohoto ustanovení a cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (viz zejména rozsudek *Fish Legal a Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, bod 42).
- 38 Stejně tak je tomu u výrazů uvedených v čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, jelikož toto ustanovení neobsahuje žádný výslovný odkaz na právo členských států pro určení jejich smyslu a dosahu.
- 39 Podle ustálené judikatury Soudního dvora mimoto platí, že systém ochrany zavedený směrnicí 93/13 vychází z myšlenky, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli z hlediska vyjednávací síly i úrovně informovanosti, což ho vede k tomu, že přistoupí na podmínky předem vyhotovené prodávajícím nebo poskytovatelem, aniž může ovlivnit jejich obsah (viz zejména rozsudek *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid*, C-484/08, EU:C:2010:309, bod 27 a citovaná judikatura).
- 40 Vzhledem k takto nerovnému postavení ukládá směrnice 93/13 členským státům, aby stanovily mechanismus zajišťující, aby každá smluvní klauzule, která nebyla individuálně sjednána, mohla být přezkoumána za účelem posouzení svého případného zneužívajícího charakteru. V tomto rámci vnitrostátnímu soudu přísluší, aby s přihlédnutím ke kritériím uvedeným v čl. 3 odst. 1 a článku 5 směrnice 93/13 určil, zda vzhledem ke zvláštním okolnostem projednávané věci splňuje taková klauzule požadavky dobré víry, vyváženosti a transparentnosti stanovené touto směrnicí (v tomto smyslu viz rozsudky *Invitel*, C-472/10, EU:C:2012:242, bod 22, a *RWE Vertrieb*, C-92/11, EU:C:2013:180, body 42 až 48).
- 41 Článek 4 odst. 2 směrnice 93/13 ve spojení s článkem 8 však umožňuje členským státům v právních předpisech provádějících tuto směrnici stanovit, že „posouzení zneužívajícího charakteru“ se netýká klauzulí uvedených v tomto ustanovení, pokud jsou sepsány jasným a srozumitelným jazykem.

Z uvedeného ustanovení plyne, že klauzule, jichž se týká, nejsou předmětem posuzování svého případného zneužívajícího charakteru, ale, jak Soudní dvůr upřesnil, spadají do oblasti působnosti této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudek Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, EU:C:2010:309, body 31, 35 a 40).

- 42 Jelikož čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 stanovuje výjimku z mechanismu věcného přezkumu zneužívajících klauzulí stanoveného v rámci systému ochrany spotřebitele zavedeného touto směrnicí, je třeba toto ustanovení vykládat restriktivně.
- 43 Toto ustanovení se zaprvé týká klauzulí souvisejících s „hlavním předmětem smlouvy“.
- 44 Ve věci v původním řízení se předkládající soud zabývá tím, zda se klauzule III/2 tím, že stanoví, že se pro stanovení výše splátek úvěru vyjádřeného v cizí měně použije prodejní kurs této měny, týká „hlavního předmětu smlouvy“ o úvěru ve smyslu tohoto ustanovení.
- 45 I když v tomto ohledu sice může o kvalifikaci této klauzule rozhodnout na základě okolností vlastních projednávané věci pouze předkládající soud, nemění to nic na tom, že Soudní dvůr má pravomoc vyvodit z ustanovení směrnice 93/13, v tomto případě z čl. 4 odst. 2, kritéria, která vnitrostátní soud může nebo musí uplatnit při přezkumu smluvní klauzule na základě uvedených okolností (v tomto smyslu viz zejména rozsudek RWE Vertrieb, EU:C:2013:180, bod 48 a citovaná judikatura).
- 46 Soudní dvůr již přitom rozhodl, že čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 stanoví pouze způsob a rozsah věcného přezkumu smluvních klauzulí, které nebyly sjednány individuálně a které definují hlavní plnění smluv uzavřených mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem (rozsudek Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, EU:C:2010:309, bod 34).
- 47 Okolnost, že klauzule byla smluvními stranami sjednána v rámci jejich smluvní volnosti a tržních podmínek, nemůže být kritériem umožňujícím posoudit, zda se tato klauzule týká „hlavního předmětu smlouvy“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13.
- 48 Jak totiž vyplývá z čl. 3 odst. 1 této směrnice a jejího dvanáctého bodu odůvodnění, individuálně sjednané klauzule zásadně nespádají do působnosti této směrnice. Proto ani nevystává otázka jejich případného vynětí z působnosti uvedeného čl. 4 odst. 2.
- 49 Naproti tomu, rovněž s ohledem na povahu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 jako výjimky a na požadavek restriktivního výkladu tohoto ustanovení, který z ní plyne, je třeba za smluvní klauzule spadající pod pojem „hlavní předmět smlouvy“ ve smyslu tohoto ustanovení považovat ty, které stanovují hlavní plnění této smlouvy a které ji jako takové charakterizují.
- 50 Naopak klauzule mající ve vztahu ke klauzulím definujícím samotnou podstatu smluvního vztahu doplňkový charakter, pod pojem „hlavní předmět smlouvy“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 spadat nemohou.
- 51 Předkládajícímu soudu přísluší s ohledem na povahu, obecnou systematiku a ustanovení této úvěrové smlouvy, jakož i její právní a věcné souvislosti posoudit, zda klauzule určující směnný kurs měsíčních splátek představuje podstatný prvek plnění dlužníka spočívajícího ve splácení částky, kterou mu věřitel poskytl.
- 52 Článek 4 odst. 2 směrnice 93/13 se zadruhé týká klauzulí souvisejících s „přiměřeností ceny a odměny na straně jedné [a] služeb nebo zboží dodávaných výměnou na straně druhé“ nebo, podle devatenáctého bodu odůvodnění této směrnice, klauzulí, „které popisují [...] poměr[...] kvalita/cena dodávaného zboží nebo poskytovaných služeb“.

- 53 Ve věci v původním řízení se předkládající soud zamýšlí nad tím, zda klauzule III/2 tím, že stanoví, že se pro stanovení výše splátek úvěru vyjádřeného v cizí měně použije prodejní kurs této měny, zatímco podle jiných klauzulí úvěrové smlouvy je uvolněný úvěr převeden do vnitrostátní měny na základě nákupního kursu cizí měny, představuje peněžitý závazek spotřebitele, a sice závazek hradit v rámci splátek úvěru částky vyplývající z rozdílu mezi prodejním a nákupním kursem cizí měny, který by mohl být kvalifikován jako „odměna“ za poskytovanou službu, jejíž přiměřenost nemůže být předmětem posouzení jejího zneužívajícího charakteru podle čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13.
- 54 V tomto ohledu ze znění čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 plyne, že tato druhá skupina klauzulí, u nichž nelze posuzovat jejich případně zneužívající charakter, má omezený rozsah, jelikož se toto vyloučení týká pouze posouzení přiměřenosti mezi cenou nebo odměnou a protihodnotou poskytovanými službami nebo dodávaným zbožím.
- 55 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 69 svého stanoviska, vyloučení přezkumu smluvních klauzulí týkajících se poměru kvalita/cena dodávaného zboží nebo poskytovaných služeb je možné vysvětlit tím, že neexistuje žádná klasifikační stupnice nebo právní kritérium, které by mohly takový přezkum upravovat a směřovat.
- 56 V této souvislosti již Soudní dvůr rozhodl, že se uvedené vyloučení nepoužije na klauzuli, která se týká způsobu změny nákladů na služby, které mají být poskytnuty spotřebiteli (rozsudek Invitel, EU:C:2012:242, bod 23).
- 57 V projednávaném případě je třeba mimoto uvést, že vzhledem k tomu, že vyloučení posuzování zneužívajícího charakteru klauzule je omezeno na přiměřenost mezi cenou nebo odměnou a protihodnotou poskytovanými službami nebo dodávaným zbožím, nemůže se uplatnit při zpochybnění asymetrie mezi prodejním kursem cizí měny, který má být podle této klauzule použit ke stanovení výše splátek, a nákupním kursem této měny, který má být použit podle jiných klauzulí úvěrové smlouvy ke stanovení výše uvolněného úvěru.
- 58 Mimoto se toto vyloučení nemůže použít na klauzule, které se stejně jako klauzule III/2 omezují na určení převodního kursu cizí měny, v níž je úvěrová smlouva vyjádřena, pro účely stanovení výše splátek, aniž by však byla věřitelem v rámci tohoto stanovení poskytnuta jakákoliv směnná služba, a neobsahují tudíž žádnou „odměnu“, jejíž přiměřenost jakožto protihodnoty věřitelem poskytovaného plnění nemůže být podle čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 předmětem posouzení zneužívajícího charakteru.
- 59 Ve světle výše uvedeného je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán takto:
- výraz „hlavní předmět smlouvy“ se vztahuje na takovou klauzuli, jako je klauzule dotčená ve věci v původním řízení, která je obsažena ve smlouvě o úvěru vyjádřeném v cizí měně uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, nebyla individuálně sjednána a podle níž se pro účely stanovení výše splátek úvěru použije prodejní kurs této měny, pouze tehdy, jestliže klauzule upravuje hlavní plnění této smlouvy, které ji jako takové charakterizuje, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu na základě povahy, obecné systematiky a ustanovení smlouvy, jakož i jejího právního a věcného kontextu;
 - jelikož taková klauzule představuje peněžitý závazek spotřebitele hradit v rámci splátek úvěru částky vyplývající z rozdílu mezi prodejním a nákupním kursem cizí měny, nemůže být považována za obsahující „odměnu“, jejíž přiměřenost jakožto protihodnoty věřitelem poskytovaného plnění nemůže být předmětem posouzení zneužívajícího charakteru podle čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13.

Ke druhé otázce

- 60 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 vykládán v tom smyslu, že požadavek, aby smluvní klauzule byly sepsány jasným a srozumitelným jazykem, je třeba chápat nejen tak, že dotyčná klauzule musí být pro spotřebitele jasná a srozumitelná z gramatického hlediska, ale že mají být témuž spotřebiteli navíc jasné a srozumitelné i hospodářské důvody použití smluvní klauzule a její souvislost s ostatními smluvními klauzulemi.
- 61 I kdyby měl mít předkládající soud s ohledem na odpověď na první otázku za to, že klauzule III/2 spadá pod „hlavní předmět smlouvy“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, je tato klauzule nicméně vyňata z posouzení svého zneužívajícího charakteru, pouze pokud je sepsána jasným a srozumitelným jazykem.
- 62 Za účelem zajištění cílů ochrany spotřebitele sledovaných směrnicí 93/13 totiž musí být čl. 4 odst. 2 proveden úplně takovým způsobem, aby se zákaz posouzení zneužívajícího charakteru týkal pouze těch klauzulí, které jsou sepsány jasným a srozumitelným jazykem (rozsudek Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, EU:C:2010:309, bod 39).
- 63 Z předkládacího rozhodnutí nicméně plyne, že § 209 odst. 4 občanského zákoníku, tedy ustanovení, kterým měl být čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 proveden do vnitrostátního práva, tento požadavek jasného a srozumitelného znění neobsahoval.
- 64 V tomto ohledu je třeba připomenout, že vnitrostátní soud, jemuž byl předložen spor probíhající výlučně mezi jednotlivci, je při použití ustanovení vnitrostátního práva povinen přihlídnout k veškerým pravidlům vnitrostátního práva a vykládat je v co největším možném rozsahu ve světle znění, jakož i účelu směrnice použitelné v daném případě, tak aby mohlo být dosaženo výsledku, který by byl v souladu s cílem sledovaným touto směrnicí (viz zejména rozsudek OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, bod 44).
- 65 V této souvislosti Soudní dvůr rovněž upřesnil, že zásada konformního výkladu vnitrostátního práva má určité meze. Povinnost vnitrostátního soudu přihlížet k obsahu směrnice, pokud vykládá a používá relevantní pravidla vnitrostátního práva, je tak omezena obecnými právními zásadami a nemůže sloužit jako základ pro výklad vnitrostátního práva *contra legem* (viz zejména rozsudek OSA, EU:C:2014:110, bod 45).
- 66 Pokud by měl mít s ohledem na takto vymezenou zásadu konformního výkladu předkládající soud za to, že vnitrostátnímu ustanovení, které mělo provést čl. 4 odst. 2 této směrnice, lze rozumět v tom smyslu, že požadavek jasného a srozumitelného znění obsahuje, bylo by dále třeba řešit dosah tohoto požadavku.
- 67 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že tentýž požadavek je obsažen v článku 5 směrnice 93/13, který stanoví, že smluvní klauzule mají být sepsány jasným a srozumitelným jazykem vždy. Dvacátý bod odůvodnění směrnice 93/13 v tomto ohledu upřesňuje, že spotřebitel musí mít skutečně možnost seznámit se se všemi smluvními klauzulemi.
- 68 Z toho plyne, že se tento požadavek jasného a srozumitelného znění použije každopádně, včetně případů, kdy klauzule spadá pod čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, a nemůže tedy být předmětem posouzení jejího zneužívajícího charakteru uvedeného v čl. 3 odst. 1 této směrnice.
- 69 Plyne z toho rovněž, že tento požadavek, jak je upraven v čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, má tentýž dosah jako požadavek uvedený v článku 5 této směrnice.

- 70 Pokud jde o tento článek 5, Soudní dvůr již rozhodl, že informace poskytnuté před uzavřením smlouvy o smluvních podmínkách a důsledcích uvedeného uzavření smlouvy mají pro spotřebitele zásadní význam. Zejména na základě těchto informací se spotřebitel rozhoduje, zda chce být vázán podmínkami, které prodávající nebo poskytovatel služeb vyhotovil předem (viz rozsudek RWE Vertrieb, EU:C:2013:180, bod 44).
- 71 Požadavek transparentnosti smluvních klauzulí zakotvený směrnicí 93/13 se tedy nemůže omezit na pouhou jejich srozumitelnost z formálního a gramatického hlediska.
- 72 Naopak, jak již bylo připomenuto v bodě 39 tohoto rozsudku, jelikož systém ochrany zavedený směrnicí 93/13 vychází z myšlenky, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli zejména z hlediska úrovně informovanosti, musí být požadavek transparentnosti vykládán široce.
- 73 Pokud jde o takovou smluvní klauzuli, jako je klauzule III/2, která umožňuje prodávajícímu nebo poskytovateli stanovit výši měsíčních splátek spotřebitele na základě prodejního kursu cizí měny použitého tímto prodávajícím nebo poskytovatelem a jejímž účinkem je zjevně neomezené zvýšení nákladů spotřebitele na finanční službu, z článků 3 a 5 směrnice 93/13, jakož i bodu 1 pododstavců j) a l) a bodu 2 pododstavců b) a d) přílohy této směrnice vyplývá, že pro účely dodržování požadavku transparentnosti má zásadní význam skutečnost, zda úvěrová smlouva transparentním způsobem uvádí důvod a způsob převodu cizí měny, jakož i vztah mezi tímto mechanismem a mechanismem stanoveným jinými klauzulemi týkajícími se uvolnění úvěru, tak aby spotřebitel mohl na základě jasných a srozumitelných kritérií předvídat ekonomické důsledky, které z toho pro něj plynou (obdobně viz rozsudek RWE Vertrieb, EU:C:2013:180, bod 49).
- 74 Pokud jde o zvláštnosti převodního mechanismu cizí měny, tak jak jsou specifikovány klauzulí III/2, předkládajícímu soudu přísluší, aby určil, zda vzhledem ke všem relevantním skutkovým okolnostem, mezi něž patří i reklama a informace poskytnuté věřitelem v rámci sjednávání úvěrové smlouvy, se běžně informovaný a přiměřeně pozorný a obezřetný spotřebitel mohl nejen dovědět, že existuje rozdíl mezi prodejním a nákupním kursem cizí měny, obvykle sledovaný na trhu cenných papírů, ale rovněž vyhodnotit potenciálně významné ekonomické důsledky, které by pro něj mělo použití prodejního směnného kursu pro stanovení výše splátek, které bude muset s konečnou platností platit, a tudíž pro celkové náklady na jeho půjčku.
- 75 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na druhou otázku odpovědět, že čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud jde o takovou smluvní klauzuli, jako je klauzule dotčená ve věci v původním řízení, je třeba požadavek, aby smluvní klauzule byla sepsána jasným a srozumitelným jazykem, chápat tak, že ukládá nejen to, aby dotyčná klauzule byla pro spotřebitele srozumitelná z gramatického hlediska, ale rovněž aby smlouva transparentně uváděla konkrétní fungování převodního mechanismu cizí měny, na který se dotyčná klauzule odvolává, jakož i vztah mezi tímto mechanismem a mechanismem stanoveným jinými klauzulemi týkajícími se uvolnění úvěru, tak aby byl spotřebitel schopen na základě jasných a srozumitelných kritérií vyhodnotit ekonomické důsledky, které z toho pro něj plynou.

Ke třetí otázce

- 76 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda za takové situace, jaká nastala ve věci v původním řízení, v níž smlouva uzavřená mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem nemůže po zrušení zneužívající klauzule nadále existovat, musí být čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě umožňující vnitrostátnímu soudu napravit neplatnost zneužívající klauzule jejím nahrazením dispozitivním ustanovením vnitrostátního práva.

- 77 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátnímu právnímu předpisu, jež vnitrostátnímu soudu umožňuje, aby při rozhodnutí o neplatnosti zneužívající klauzule ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem doplnil uvedenou smlouvu tak, že změní obsah této klauzule (rozsudek Banco Español de Crédito, EU:C:2012:349, bod 73).
- 78 Vzhledem k povaze a významu veřejného zájmu, na němž spočívá ochrana spotřebitelů, kteří se ve vztahu k prodávajícímu či poskytovateli nacházejí v nerovném postavení, směrnice 93/13 ukládá členským státům povinnost – jak vyplývá z jejího čl. 7 odst. 1 ve spojení s jejím dvacátým čtvrtým bodem odůvodnění – zajistit přiměřené a účinné prostředky „zabraňující dalšímu používání zneužívajících klauzulí ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli“ (viz rozsudek Banco Español de Crédito, EU:C:2012:349, bod 68).
- 79 Pokud by však vnitrostátní soud mohl měnit obsah zneužívajících klauzulí v takové smlouvě, splnění dlouhodobého cíle stanoveného v článku 7 směrnice 93/13 by mohlo být ohroženo. Taková možnost by totiž mohla přispět k eliminaci odrazujícího účinku pro prodávající a poskytovatele tím, že se takové zneužívající klauzule vůči spotřebiteli jednoduše neuplatní, a mohlo by je to svádět k používání uvedených klauzulí, jelikož by věděli, že i kdyby mělo být rozhodnuto o jejich neplatnosti, může vnitrostátní soud smlouvu v nezbytném rozsahu doplnit, takže by jejich zájmy byly tímto způsobem přesto zajištěny (rozsudek Banco Español de Crédito, EU:C:2012:349, bod 69).
- 80 Neplatí však z toho, že za takové situace, jaká nastala v původním řízení, by čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 bránil tomu, aby vnitrostátní soud s použitím zásad smluvního práva zrušil zneužívající klauzuli a nahradil dispozitivním ustanovením vnitrostátního práva.
- 81 Naopak nahrazení zneužívající klauzule takovým ustanovením, u něhož se má, jak vyplývá z třináctého bodu odůvodnění směrnice 93/13, za to, že neobsahuje zneužívající klauzule, je tím, že vede k tomu, že smlouva může nadále existovat navzdory zrušení klauzule III/2 a být i nadále pro smluvní strany závazná, plně odůvodněno účelem směrnice 93/13.
- 82 Nahrazení zneužívající klauzule dispozitivním ustanovením vnitrostátního práva je totiž v souladu s cílem čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13, jelikož podle ustálené judikatury toto ustanovení směřuje k nahrazení formální rovnováhy, kterou smlouva nastoluje mezi právy a povinnostmi smluvních stran, rovnováhou skutečnou, která může nastolit rovnost mezi těmito smluvními stranami, a nikoliv k rušení všech smluv obsahujících zneužívající klauzule (v tomto smyslu viz zejména rozsudky Pereničová a Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, bod 31, jakož i Banco Español de Crédito, EU:C:2012:349, bod 40 a citovaná judikatura).
- 83 Pokud by naproti tomu v takové situaci, jako nastala ve věci v původním řízení, nebylo nahrazení zneužívající klauzule dispozitivním ustanovením možné, v důsledku čehož by byl soud nucen zrušit smlouvu v plném rozsahu, mohl by být spotřebitel vystaven zvláště nepříznivým důsledkům, takže by mohl být ohrožen odrazující charakter plynoucí ze zrušení smlouvy.
- 84 Důsledkem takového zrušení je totiž v zásadě to, že by se zbývající dlužná částka úvěru stala okamžitě splatnou, což by mohlo přesahovat finanční možnosti spotřebitele, a postihovat tak spíše jeho než věřitele, který by tak v důsledku nebyl odrazen od vkládání takových klauzulí do smluv, jejichž uzavření nabízí.
- 85 S ohledem na tyto úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že za takové situace, jaká nastala ve věci v původním řízení, v níž smlouva uzavřená mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem nemůže po zrušení zneužívající klauzule nadále existovat, nebrání vnitrostátnímu předpisu umožňujícímu vnitrostátnímu soudu napravit neplatnost této klauzule jejím nahrazením dispozitivním ustanovením vnitrostátního práva.

K nákladům řízení

- 86 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 4 odst. 2 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách, musí být vykládán v tomto smyslu:
 - výraz „hlavní předmět smlouvy“ se vztahuje na takovou klauzuli, jako je klauzule dotčená ve věci v původním řízení, která je obsažena ve smlouvě o úvěru vyjádřeném v cizí měně uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, nebyla individuálně sjednána a podle níž se pro účely stanovení výše splátek úvěru použije prodejní kurs této měny, pouze tehdy, jestliže klauzule upravuje hlavní plnění této smlouvy, které ji jako takové charakterizuje, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu na základě povahy, obecné systematiky a ustanovení smlouvy, jakož i jejího právního a věcného kontextu;
 - jelikož taková klauzule představuje peněžitý závazek spotřebitele hradit v rámci splátek úvěru částky vyplývající z rozdílu mezi prodejním a nákupním kursem cizí měny, nemůže být považována za obsahující „odměnu“, jejíž přiměřenost jakožto protihodnoty věřitelem poskytovaného plnění nemůže být předmětem posouzení zneužívajícího charakteru podle čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13.
- 2) Článek 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud jde o takovou smluvní klauzuli, jako je klauzule dotčená ve věci v původním řízení, je třeba požadavek, aby smluvní klauzule byla sepsána jasným a srozumitelným jazykem, chápat tak, že ukládá nejen to, aby dotyčná klauzule byla pro spotřebitele srozumitelná z gramatického hlediska, ale rovněž aby smlouva transparentně uváděla konkrétní fungování převodního mechanismu cizí měny, na který se dotyčná klauzule odvolává, jakož i vztah mezi tímto mechanismem a mechanismem stanoveným jinými klauzulemi týkajícími se uvolnění úvěru, tak aby byl spotřebitel schopen na základě jasných a srozumitelných kritérií vyhodnotit ekonomické důsledky, které z toho pro něj plynou.
- 3) Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že za takové situace, jako nastala ve věci v původním řízení, v níž smlouva uzavřená mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem nemůže po zrušení zneužívající klauzule nadále existovat, nebrání vnitrostátnímu předpisu umožňujícímu vnitrostátnímu soudu napravit neplatnost této klauzule jejím nahrazením dispozitivním ustanovením vnitrostátního práva.

Podpisy.